

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА КАФЕДРІ ДИТЯЧОЇ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

Андріянова О.Ю., Каськова Л.Ф., Кулай О.О.

Українська медична стоматологічна академія

Стаття присвячена проблемам удосконалення якості підготовки фахівців і впровадження перспективних методів навчання. Застосування перспективних методів навчання розвиває творче мислення студентів, допомагає їм найбільш якісно засвоїти навчальний матеріал, а викладачам – досягти мети заняття.

Ключові слова: якість освіти, навчальний процес, здобувачі вищої освіти.

The article is devoted to the problems of improving the quality of training of specialists and introduction of promising teaching methods. Using of promising methods in education develops creative thinking in students, helps their effective learning the educational material that allow to achieve the appropriate goals of the lesson.

Keywords: quality of education, educational process, applicants for higher education.

Проблема якості підготовки фахівців завжди знаходиться на першому місці будь-якого закладу вищої медичної освіти. Актуальність цього питання зумовлена передусім глобальними проблемами суспільства, умовами життя, вимогами сучасності. Зміна пріоритетів і цінностей освіти в Україні зумовлена переходом до науково-інформаційних технологій, що змінює всі аспекти життя й діяльності суспільства в цілому й окремої людини.

В умовах динамічного розвитку суспільства, глобальної взаємозалежності й конкуренції на ринку праці, необхідності широкого використання інформаційних ресурсів особливого значення набуває підвищення якості підготовки кваліфікованого фахівця. Нові реалії висувають інші вимоги до якості освіти, зокрема універсальності підготовки випускників закладів вищої медичної освіти, їхньої адаптації до соціальних умов, особистісної орієнтованості навчального процесу, його інформатизації [3].

Якість освіти залежить значною мірою від активності того, хто навчається, на заняттях, від бажання кожного студента розвиватись і самовдосконалюватись, від здатності й готовності використовувати завсвоєні знання тощо [5].

Закон України «Про вищу освіту» наводить таке визначення даного поняття: «Якість вищої освіти – сукупність якостей особи з вищою освітою, що відображає її професійну компетентність, ціннісну орієнтацію, соціальну спрямованість і обумовлює здатність задовольняти як особисті духовні і матеріальні потреби, так і потреби суспільства. Якість освітньої діяльності – сукупність характеристик системи вищої освіти та її складових, яка визначає її здатність задовольняти встановлені і передбачені потреби окремої особи або (та) суспільства» [1].

Якість процесу вищої освіти – це якість технології освіти, використання активних форм навчання, контролю освітнього процесу, якість мотивації викладацького складу на творчість і ефективність педагогічної роботи, якість ставлення студентів до освіти, інтенсивність освітнього процесу, управління освітою, методи презентації знань. Якість вищої освіти характеризує також результат освітньої діяльності: усвідомлення професіоналізму, розпізнання і реалізації індивідуальних здібностей і особливостей, задоволення вимог споживачів, працевлаштування, кар'єра і зарплатня, оволодіння методологією самоосвіти, наявність гарантії застосування отриманих знань і практичних навичок із вигодою для дипломованого спеціаліста [4;5].

Організація пізнавальної діяльності, мотивація пізнавальної діяльності, контроль за здійсненням навчальної діяльності, засвоєння знань, умінь і навичок, засвоєння моральних норм – основні складові визначення якості підготовки здобувачів вищої освіти [6].

Завдання забезпечення якості вищої освіти багатопланове й охоплює наявність необхідних ресурсів – кадрових, фінансових, матеріальних, інформаційних, наукових, навчально-методичних тощо й організацію навчального процесу, яка найбільш адекватно відповідає сучасним тенденціям розвитку національної та світової економіки й освіти.

Основні чинники, які забезпечують якість освіти, – це професійна підготовка професорсько-викладацького складу; якість організації навчального процесу; упровадження наукових досягнень у навчальний процес; залучення студентів до науково-дослідної діяльності; оснащення навчальним обладнанням, підручниками, посібниками, обчислювальною й оргтехнікою; використання інформаційних технологій, застосування сучасних освітніх технологій (активні методи навчання, Internet-технології тощо); наявність системи контролю й оцінювання викладання; якість системи моніторингу; задоволеність роботодавців якістю підготовки фахівців, задоволеність студентів якістю професійної підготовки й організацією навчального процесу; контакти з провідними іноземними фахівцями; зв'язок із роботодавцями і колишніми студентами; стимулювання самостійної роботи студентів, мотивація студентів до якісного навчання, організація навчального процесу; удосконалення освіти і навчального процесу [2].

Основними показниками якості навчання здобувача є знання, уміння, навички й особисті якості. Сучасний фахівець має володіти певними якостями особистості: гнучко адаптуватися в життєвих ситуаціях, самостійно здобувати знання, вміло застосовувати їх на практиці для розв'язання різноманітних проблем, самостійно критично мислити, уміти побачити проблеми і шукати шляхи їх подолання, чітко усвідомлювати, де і яким чином отримані знання можуть бути застосовані, бути здатним генерувати нові ідеї, творчо мислити, грамотно працювати з інформацією, самостійно працювати над розвитком власної моральності, інтелекту, культурного рівня, бути комунікабельним, контактним у різних соціальних групах, уміти працювати спільно в різних галузях [4].

Якість освіти розглядають як сукупність комплексної системи, до якої належать знання, уміння і навички та показники особистісного розвитку. При цьому ці категорії розглядають як перевірені практикою результати пізнання, здатність особистості ефективно виконувати певну діяльність на основі набутих знань, виконувати будь-які дії автоматично, автоматизовані вміння. Показники особистісного розвитку розглядаються як розвиток інтелектуальної, емоційної, вольової, мотиваційної сфер особистості, рівень розвитку її пізнавальних інтересів і потреб,

сформованість стійкої мотивації пізнання, рівень креативності студента, його вміння самовизначитися в усьому, бути суб'єктом власної освіти і розвитку, а також ступінь моральної, фізичної, екологічної та іншої розвиненості.

Один із напрямів підвищення якості освіти – це вдосконалення і впровадження перспективних методів навчання.

Доведено, що творчі здібності притаманні будь-якій людині, необхідно лише вміти їх розкрити і розвинути, надати процесу навчання потрібну спрямованість. Найбільш повно процес творчого мислення в слухачів виявляється при постановці та вирішенні проблемних питань, який створюється викладачем у ході заняття. Самостійний пошук шляхів вирішення проблемних питань у ході заняття створює оптимальні умови для засвоєння нових знань і розвитку творчого мислення в слухачів. Таке мислення можливе лише під час творчої діяльності, яку організовує викладач на заняттях.

Досліджено, що сутність проблемного навчання полягає в тому, що знання не даються слухачам у готовому вигляді, а здобуваються ними в процесі активної творчої самостійної пізнавальної діяльності під час проведення занять, самостійної підготовки й освоєння навчального матеріалу шляхом вивчення навчально-методичних матеріалів і матеріалів, здобутих за допомогою інших джерел, у тому числі електронних бібліотек та ін.

Ця ситуація і є проблемною, вона допомагає створити для слухачів умови для засвоєння нового матеріалу, забезпечити можливість керування з боку викладача цим процесом. Основним завданням викладача є порушення у свідомості слухача бажання до активної творчої діяльності, зацікавленості до навчального матеріалу і стимуляції до творчого мислення.

Істинне мистецтво викладача полягає саме в його здатності «запуску» механізму творчого мислення слухача.

Оскільки освітній процес є одним з основних процесів діяльності ЗВО, оцінювання якості освіти доцільно здійснювати за трьома напрямками: оцінка умов здійснення освітнього процесу в закладі вищої медичної освіти, оцінка поточних показників реалізації освітнього процесу й оцінка результатів освітнього процесу. Критерії якості результату освітнього процесу дозволяють визначити рівень підготовленості майбутніх фахівців, а критерії якості умов і самого процесу – координувати діяльність усіх суб'єктів освітнього процесу щодо реалізації цілеспрямованих впливів на процес. Оскільки провідною метою підготовки майбутнього фахівця вважають його професійну компетентність, якість результатів представляє інтегральну характеристику професійних і особистісних якостей майбутнього фахівця.

Основними критеріями якості результатів освітнього процесу в закладах вищої медичної освіти є успішність студентів, ступінь їхньої навченості; готовність студентів до продовження освіти; рівень сформованості професійних компетенцій; рівень сформованості професійних якостей; задоволеність роботодавців; результати, яких домогся ЗВО відносно запланованих цілей підвищення якості підготовки фахівців.

Отже, удосконалення якості освіти трактують як сукупність певних світоглядних, поведінкових і професійно значущих властивостей і характеристик особи, що зумовлюють її здатність задовольняти й особисті духовні та матеріальні потреби, і потреби суспільства.

Узагальнюючи, зазначимо, що застосування перспективних методів навчання під час проведення занять розвиває творче мислення слухачів, допомагає їм найбільш якісно засвоїти навчальний матеріал, а викладачам – досягти мети занять.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1060-12>
2. Каськова Л.Ф., Карпенко О.О., Андріянова О.Ю., Ващенко І.Ю., Чуприна Л.Ф. Удосконалення якості підготовки лікарів-стоматологів шляхом застосування інформаційних комп'ютерних технологій // Актуальні питання якості медичної освіти : матеріали XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. –Тернопіль, 12-13 травня 2016. – С.117-119.
3. Каськова Л.Ф., Андріянова О.Ю., Карпенко О.О., Ващенко І.Ю., Чуприна Л.Ф. Методична робота як складова якості навчання / Реалізація закону України «Про вищу освіту» у вищій медичній та фармацевтичній освіті України : матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю. – Тернопіль, 21-22 травня 2015 р. – С.535-537.
4. Каськова Л.Ф., Кулай О.О., Андріянова О.Ю., Амосова Л.І., Янко Н.В., Маковка І.Л. Контроль якості навчання в процесі вдосконалення професійних умінь студентів. Актуальні питання контролю якості освіти у вищих медичних навчальних закладах: матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю (22 березня 2018 року). – Полтава.– С.117-118.
5. Кінаш І. П. Якість освіти як результат, процес та освітня система / І. П. Кінаш // Науковий вісник НЛТУ України : збірник науково-технічних праць. – Львів : РВВ НЛТУ України, 2011. – Вип. 21.5. – С. 363–368.
6. Міжнародні стандарти якості освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uadocs.exdat.com/docs/index-70147.html>